

Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 6 2021

Innehåll

INLEDNING	2
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.....	2
---	2
EU-DOMSTOLEN.....	2
Avgöranden rörande Sverige	2
Förslag till avgöranden rörande Sverige	2
Institutionell rätt och allmänna principer	3
De disciplinära reglerna för domare i Polen oförenliga med unionsrätten	3
Estniska bestämmelser om ovillkorlig uppsägning av kriminalvårdare med hörselnedsättning oförenlig med likabehandlingsdirektivet.....	3
Processrätt.....	4
Skatterätt.....	4
Underlaget för beskattning när faktura inte upprättats.....	4
Konkurrensrätt m.m.....	6
Ljudet av en burk som öppnas kan inte registreras som varumärke för drycker..	6
Klargörande om behörig domstol i mål om skadestånd i anledning av konkurrensbegränsande samarbete.....	6
Inre marknaden och fri rörlighet	7
Förenligt med fri rörlighet utesluta inaktiv unionsmedborgare utan egna medel från socialt bistånd, men respekten för mänsklig värdighet enligt EU-stadgan måste säkerställas.....	7
Icke yrkesverksamma unionsmedborgare bosatta i annat EU-land än ursprungsstaten har rätt att ansluta sig till den allmänna sjukförsäkringen där – men inte kostnadsfritt	7
Straff- och civilrättsligt samarbete	9
Inte olovligt bortförande eller kvarhållande av barn när den ena föräldern tar med sig barnet för att verkställa överföring enligt Dublin III-konventionen	9
Informationssamhället	10
Arbetsrätt	11
Unionsrättens bestämmelser om arbetstid delvis tillämpliga på militär personal	11
Förenligt med EU-rätten att förbjuda arbetstagare bära politiska eller religiösa symboler på arbetet, om förbudet är generellt.....	12
Konsumenträtt.....	13
Migrationsrätt	13
Miljörätt	13
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	13
NYA MÅL.....	13

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	13
FRÅN LAGSTIFTNINGSARBETET	13
Lagrådsremiss: Ändrat alkoholskattedirektiv och vissa andra ändringar	13
Lagrådsremiss: Nytt punktskattedirektiv och vissa andra ändringar	13

INLEDNING

Välkommen till höstens första nyhetsbrev, som avser sommarmånaderna juli och augusti. Kan det ljud som uppstår när en dryckesburk öppnas, följt av en tystnad på cirka en sekund och ett bubblande på cirka nio sekunder registreras som varumärke för bl.a. olika drycker? Denna ovanliga fråga ställdes i den dom som tribunalen meddelat, och som rapporteras nedan under Konkurrensrätt m.m.

Ett avgörande av mer allvarligt slag, om än inte så oväntat, skriver in sig i den pågående diskursen mellan unionens institutioner och Polen, där det denna gång konstaterats att De disciplinära reglerna för domare i Polen oförenliga med unionsrätten.

För första gången finns inga avgöranden av EU-rättsligt intresse att referera under perioden från våra högsta domstolar HD och HFD, vilket naturligtvis får tillskrivas den semesterperiod som varit. Med detta tar vi emellertid nya tag när hösten nu nalkas.

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen har under perioden 1 juli – 31 augusti 2021 meddelat [31 domar](#) som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [8 domar](#) från stora avdelningen. Ingen av dessa domar rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna meddelat [32 förslag](#) till avgöranden. Inget av dessa förslag rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats i ett antal av dessa avgöranden och förslag.

Avgöranden rörande Sverige

Se Klargörande om behörig domstol i mål om skadestånd i anledning av konkurrensbegränsande samarbete.

Förslag till avgöranden rörande Sverige

Institutionell rätt och allmänna principer

[De disciplinära reglerna för domare i Polen oförenliga med unionsrätten](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 15 juli 2021 i mål C-791/19, kommissionen mot Polen, prövat en talan om fördragsbrott riktad mot Polen avseende Polens disciplinära regler för domare.

Kommissionen yrkade att Polen skulle anses ha åsidosatt artikel 19.1 andra stycket FEU genom att

- tillåta att innehållet i domstolsavgöranden som meddelas av domare vid allmänna domstolar kan anses utgöra disciplinära överträdelse,
- underlåta att säkerställa oavhängigheten och opartiskheten hos avdelningen för disciplinära mål vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen),
- tillerkänna ordföranden vid avdelningen för disciplinära mål befogenhet att skönmässigt utse behörig domstol i första instans i disciplinära förfaranden avseende domare vid allmänna domstolar, och
- tillerkänna justitieministern befogenhet att utse en särskild åklagare i disciplinära mål vid justitieministeriet och sålunda underlåta att säkerställa att disciplinära mål avseende domare vid allmänna domstolar provas inom skälig tid, genom att föreskriva att den omständigheten att ett juridiskt ombud utses och åtar sig att försvara den berörde domaren inte har suspensiv verkan för det disciplinära förfarandet.

Kommissionen gjorde vidare gällande att Polen åsidosatt artikel 267 FEUF genom att tillåta att domstolarnas rätt att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen begränsas till följd av risken för att ett disciplinärt förfarande.

Kommissionens talan bifölls i dess helhet. Sverige hade, tillsammans med Belgien, Danmark, Nederländerna och Finland intervenerat till stöd för kommissionens talan.

[Pressmeddelande på engelska](#) har lämnats.

[Estniska bestämmelser om ovillkorlig uppsägning av kriminalvårdare med hörselnedsättning oförenlig med likabehandlingsdirektivet](#)

EU-domstolen, andra avdelningen, har i dom den 15 juli 2021 i mål C-795/19, Tartu Vangla, prövat en begäran om förhandsavgörande från Riigikohus (Högsta domstolen, Estland) angående tolkningen av artikel 2.2 och artikel 4.1 i direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet. Begäran har framställts i ett mål mellan XX och Tartu Vangla (kriminalvårdsanstalten i Tartu, Estland) till följd av att chefen för Tartu Vangla beslutat att säga upp XX på grund av att kraven avseende en kriminalvårdares hörselskärpa inte var uppfyllda.

Klaganden i det nationella målet var anställd som kriminalvårdare av kriminalvårdsanstalten i Tartu (Estland) under nästan femton år. Han arbetade som vakt från och med den 2 december 2002 inom avdelningen för "Förvar" i denna kriminalvårdsanstalt och därefter som vakt vid avdelningen för "Övervakning", från och med den 1 juni 2008. Klagandens arbetsuppgifter på denna senare befattning omfattade bland annat övervakning – enligt instruktion – med hjälp av ett övervakningssystem, av personer som står under elektronisk bevakning, överföring av information om dessa personer, övervakning av kontroll- och signalanordningar, uppföljning och förmedling av information bland annat vid larm samt fastställande av överträdelse av kriminalvårdsanstaltens ordningsföreskrifter. I ett läkarintyg av den

4 april 2017 intygades att ljuduppfattningsförmågan på klagandens vänstra öra uppfyllde kraven i förordning nr 12, medan ljuduppfattningsförmågan på hans högra öra låg mellan 55 och 75 decibel (dB) vid en frekvens på 500–2 000 Hertz (Hz). Enligt klaganden rör det sig om en hörselnedsättning som funnits sedan han var barn. Genom beslut av den 28 juni 2017 sades klaganden upp av chefen för kriminalvårdsanstalten i Tartu i enlighet med relevanta bestämmelser i estnisk rätt, däribland 5 § förordning nr 12, på grund av att hans hörselskärpa inte uppfyllde de minimikrav på ljuduppfattningsförmåga som fastställs i nämnda förordning. Talan väcktes. Efter överklagande till appellationsdomstolen, som fann att bestämmelserna i förordning nr 12 om krav i fråga om hörselskärpa stred mot den allmänna likhetsprincipen i konstitutionen. Enligt samma domstol stred förordningen dessutom mot principen om skydd för berättigade förväntningar. Även den principen stadgas i konstitutionen. Nämnda domstol beslutade följaktligen att dessa bestämmelser inte skulle tillämpas i det mål som anhängiggjorts vid den. Den domstolen beslutade även att vid den hänskjutande domstolen, Riigikohus, inleda ett rättsligt förfarande för att kontrollera huruvida nämnda bestämmelser är förenliga med konstitutionen.

EU-domstolen konstaterade att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 2.2 och artikel 4.1 i direktiv 2000/78 ska tolkas så, att de utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka det är absolut omöjligt att ge fortsatt anställning åt en kriminalvårdare vars hörselskärpa inte uppfyller de minimikrav på ljuduppfattningsförmåga som fastställs i dessa bestämmelser, utan att det är tillåtet att använda korrigerande hjälpmedel för att bedöma huruvida kraven avseende hörselskärpan är uppfyllda. Den fann inledningsvis att det aktuella **kravet syftade till att säkerställa skyddet för personers säkerhet och bevarandet av allmän ordning, och alltså i sig var legitimt**. Däremot var det **inte proportionerligt, eftersom det inte var möjligt att göra en individuell bedömning, pröva om användning av hjälpmedel som hörapparat kunde vara tillräckligt, och alternativet omplacering inte prövades**. Frågan besvarades därmed jakande. [Pressmeddelande](#) har lämnats.

Processrätt

Se Klargörande om behörig domstol i mål om skadestånd i anledning av konkurrensbegränsande samarbete.

Skatterätt

[Underlaget för beskattning när faktura inte upprättats](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 1 juli 2021 i mål C-521/19, Tribunal Económico Administrativo Regional de Galicia, prövat en begäran om förhandsavgörande från Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Överdomstolen i den autonoma regionen Galicien, Spanien) angående tolkningen av artiklarna 73 och 78 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Begäran har framställts i ett mål mellan CB och Tribunal Económico Administrativo Regional de Galicia (Regionala skattedomstolen i den autonoma regionen Galicien, Spanien) angående de belopp och sanktioner som bolaget ålagts i samband med ett beslut om efterbeskattning av inkomst för fysiska personer för åren 2010–2012.

CB är en egenföretagare som bedriver mervärdesskattepliktig verksamhet som artistförmedlare. I denna egenskap tillhandahöll CB tjänster till Grupo Lito, som är en sammanslutning av företag med ansvar för förvaltning av infrastruktur och orkestrar i samband med firandet av olika helgonfester och andra byfester i Galicien (Spanien). Närmare bestämt kontaktade CB festkommittéerna, vilka är informella grupper av invånare med ansvar för anordnandet av dessa fester, och förhandlade om orkestrarnas uppträdanden för Grupo Litos räkning. I samband härmed gjorde festkommittéerna kontanta betalningar till Grupo Lito, för vilka det inte utfärdades några fakturor och vilka inte bokfördes. Betalningarna deklarerades följaktligen inte för skattemyndigheten, vare sig vad avser bolagsskatt eller vad avser mervärdesskatt. CB erhöll, för sin del, 10 procent av Grupo Litos intäkter. Betalningarna till CB bestod också av kontanter, vilka inte deklarerades och inte gav upphov till några fakturor. CB förde varken bok eller något officiellt register, utfärdade eller mottog inte heller några fakturor och upprättade följaktligen inte heller någon mervärdesskattedeclaration. I samband med en skattekontroll av CB:s skattesituation bedömde skattemyndigheten att de belopp som CB hade mottagit som ersättning för sin förmedlingsverksamhet för Grupo Lito, det vill säga 64 414,90 euro år 2010, 67 565,40 euro år 2011 och 60 692,50 euro år 2012, inte inkluderade mervärdesskatt, och att beskattningsunderlaget för inkomstskatten för dessa år följaktligen skulle fastställas med beaktande av samtliga dessa belopp. Dessa beslut om efterbeskattning ledde till att inkomstskatt påfördes för åren 2010–2012 och till att CB ålades sanktioner. CB överklagade skattemyndighetens beslut att påföra bolaget denna skatt och att ålägga sanktionsavgifter. Överklagande ogillades och målet hamnade hos den hänskjutande domstolen, som ville få klarhet i hur artiklarna 73 och 78 i direktiv 2006/112, avseende **fastställande av beskattningsunderlaget** för en transaktion mellan beskattningsbara personer, ska tolkas, bland annat mot bakgrund av neutralitetsprincipen, **när dessa personer genom skatteundandragande inte har vare sig anmält transaktionen till skattemyndigheten, utfärdat någon faktura eller låtit de inkomster som genererats vid denna transaktion framgå i en deklARATION avseende direkta skatter**. Den hänskjutande domstolen vill också få klarhet i huruvida de belopp som har betalats och mottagits under samma omständigheter ska anses inbegripa mervärdesskatt eller ej.

EU-domstolen fastslog inledningsvis att även om bekämpandet av skatteundandragande, skatteflykt och missbruk är en målsättning som erkänns och främjas i direktiv 2006/112, ingår fastställandet av beskattningsunderlaget för en transaktion mellan beskattningsbara personer inte bland de verktyg som medlemsstaternas får använda för att uppnå en sådan målsättning genom möjligheten att vid skatteundandragande göra en annan tolkning av dessa bestämmelser än den som borde göras när beskattningsbara personer inte handlar bedrägligt. Beskattningsbara personer som inte har iakttagit de grundläggande bestämmelserna i direktiv 2006/112, bland annat i fråga om fakturering, bär nämligen konsekvenserna av sitt agerande genom att de **inte kan göra avdrag för mervärdesskatt, även när de transaktioner som inte har lett till fakturering, efter en skattekontroll, blir föremål för retroaktiv mervärdesskatt**. Denna fråga är **skild från frågan om eventuella sanktioner**, såsom skattetillägg. Emellertid syftar principen om skatteneutralitet till att mervärdesskattesystemet enbart ska

belasta slutkonsumenten. Det kan därmed te sig annorlunda om en rättelse är möjlig enligt nationell rätt.

EU-domstolen besvarade därmed frågan så, att direktivet, och särskilt artiklarna 73 och 78 däri, ska mot bakgrund av principen om mervärdesskattens neutralitet tolkas så, att när mervärdesskattskyldiga personer genom skatteundandragande inte har vare sig anmält en transaktion till skattemyndigheten, utfärdat en faktura eller låtit de inkomster som genererats i samband med denna transaktion framgå i en deklARATION avseende direkt skatt, ska det belopp som mottagits och utbetalats i samband med denna transaktion, och som varit föremål för en rättelse inom ramen för en skattekontroll av en sådan deklARATION, anses utgöra ett pris som redan inkluderar mervärdesskatt, förutom i de fall då de beskattningsbara personerna haft möjlighet, i enlighet med inhemska rätt, att trots skatteundandragandet övervältra och senare dra av den ifrågavarande mervärdesskatten.

Konkurrensrätt m.m.

[Ljudet av en burk som öppnas kan inte registreras som varumärke för drycker](#)

Tribunalen, femte avdelningen, har i dom den 7 juli 2021 i mål T-668/19 Ardagh Metal Beverage Holdings/EUIPO (ljudmärke) avslagit ett överklagande av EUIPO:s beslut att inte registrera det ljud som uppstår när en dryckesburk öppnas, följt av en tystnad och ett bubblande ljud, som varumärke för bl.a. drycker. Tribunalen konstaterade bl.a. att det ljud som uppstår vid öppnandet av en burk faktiskt, med hänsyn till typen av varor, betraktas som en rent teknisk och funktionell beståndsdel. Eftersom öppnandet av en burk eller en flaska nämligen är en inneboende del av en teknisk lösning som är knuten till hanteringen av drycker då de konsumeras, kommer ett sådant ljud således inte att uppfattas som en angivelse av dessa varors kommersiella ursprung.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

[Klargörande om behörig domstol i mål om skadestånd i anledning av konkurrensbegränsande samarbete](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 15 juli 2021 i mål C-30/20, Volvo m.fl., prövat en begäran om förhandsavgörande från Juzgado de lo Mercantil no 2 de Madrid (Madrids handelsdomstol nr 2, Spanien) angående tolkningen av artikel 7 led 2 i förordning 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan käranden, RH, och å andra sidan AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, Volvo Lastvagnar AB och Volvo Group España SA, angående skadestånd för den skada som RH lidit till följd av svarandebolagens konkurrensbegränsande förfaranden, för vilka Europeiska kommissionen ålagt sanktioner enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 EES.

Käranden är ett spanskt företag som köpt fem lastbilar av en återförsäljare inom Volvo Group España SA. Efter det att kommissionen funnit det föreligga en konkurrensbegränsande samverkan mellan 15 lastbilstillverkare, däribland Volvo, väckte käranden talan om skadestånd mot flera Volvobolag och påstod sig ha lidit skada vid i form av merkostnad för förvärvet av de fem ovannämnda fordonen till följd av denna konkurrensbegränsade samverkan. Volvobolagen menade att talan inte

skulle väckas vid spansk domstol, utan vid domstol där den konkurrensbegränsande överenskommelsen ingicks. Den hänskjutande domstolen avfärdade denna invändning, men hyste tvivel om huruvida artikel 7 led 2 i förordningen ska tolkas på så sätt att det, på en marknad som påverkas av hemlig samordning om fastställande och höjning av priset på varor, antingen är domstolen i den ort där det företag som anser sig ha lidit skada har köpt de varor som påverkats av det samordnade förfarandet eller – om företaget gjort inköpen på flera platser – domstolen i den ort där företaget har sitt säte som är internationellt och lokalt behörig att, med hänvisning till den ort där skadan uppkom, pröva en talan om ersättning för skada som orsakats av dessa förfaranden i strid med artikel 101 FEUF. EU-domstolen besvarade frågan jakande.

[Pressmeddelande på engelska](#) har lämnats.

Inre marknaden och fri rörlighet

[Förenligt med fri rörlighet utesluta inaktiv unionsmedborgare utan egna medel från socialt bistånd, men respekten för mänsklig värdighet enligt EU-stadgan måste säkerställas](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 15 juli 2021 i mål C-709/20, The Department for Communities in Northern Ireland, prövat en begäran om förhandsavgörande från Appeal Tribunal for Northern Ireland (United Kingdom), angående tolkningen av artikel 18 FEUF. Domen har ännu inte publicerats i svensk språkversion, men slutet återges här på engelska.

– Article 24 of Directive 2004/38 must be interpreted as not precluding the legislation of a host Member State which excludes from social assistance economically inactive Union citizens who do not have sufficient resources and to whom that State has granted a temporary right of residence, where those benefits are guaranteed to nationals of the Member State concerned who are in the same situation.

– However, provided that a Union citizen resides legally, on the basis of national law, in the territory of a Member State other than that of which he or she is a national, the national authorities empowered to grant social assistance are required to check that a refusal to grant such benefits based on that legislation does not expose that citizen, and the children for which he or she is responsible, to an actual and current risk of violation of their fundamental rights, as enshrined in Articles 1, 7 and 24 of the Charter. Where that citizen does not have any resources to provide for his or her own needs and those of his or her children and is isolated, those authorities must ensure that, in the event of a refusal to grant social assistance, that citizen may nevertheless live with his or her children in dignified conditions. In the context of that examination, those authorities may take into account all means of assistance provided for by national law, from which the citizen concerned and her children are actually entitled to benefit.

[Pressmeddelande på engelska](#) har lämnats.

[Icke yrkesverksamma unionsmedborgare bosatta i annat EU-land än ursprungsstaten har rätt att ansluta sig till den allmänna sjukförsäkringen där – men inte kostnadsfritt](#)

EU-domstolen har samma dag den 15 juli 2021 i mål C-535/19, A, prövat en begäran om förhandsavgörande från Augstākā tiesa (Senāts) (Högsta domstolen, Lettland),

angående tolkningen av artiklarna 18, 20.1 och 21 FEUF, artiklarna 3.1 a, 4 och 11.3 e i förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen i aktuell lydelse samt artiklarna 7.1 b och 24 i direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m. Begäran har framställts i ett mål mellan A och Lettlands hälsovårdsministerium angående ministeriets beslut att inte ansluta A till det allmänna sjukförsäkringssystemet och utfärda ett europeiskt sjukförsäkringskort.

I slutet av år 2015 eller i januari 2016 lämnade A, en italiensk medborgare, Italien och bosatte sig i Lettland för att återförenas med sin maka, som är lettisk medborgare, samt deras två minderåriga barn, som är lettiska och italienska medborgare. Före avresan underrättade A de behöriga italienska myndigheterna om sin flytt till Lettland. Han skrevs således in i registret över italienska medborgare bosatta utomlands. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att han i denna egenskap inte längre kan erhålla sjukvård i Italien som bekostas av det hälso- och sjukvårdssystem som finansieras av denna medlemsstat. A ansökte i Lettland om inskrivning i registret över hälso- och sjukvårdsmottagare och om utfärdande av ett europeiskt sjukförsäkringskort, vilket motsvarar anslutning till ett obligatoriskt offentligt finansierat sjukförsäkringssystem. Ansökan avslogs. Såväl ministeriet som domstolarna i underinstans har avslagit A:s talan mot avslagsbeslutet. Målet hänsköts efter överklagande.

EU-domstolen fastslog först att **artikel 3.1 a i förordning nr 883/2004** ska tolkas så, att **sjukvårdsförmåner som finansieras av staten och** som, utan någon individuell och skönmässig bedömning av personliga behov, **beviljas personer som tillhör de kategorier av personer som definieras** i den nationella lagstiftningen, **utgör ”förmåner vid sjukdom”** i den mening som avses i denna bestämmelse, vilka således omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning, och inte **”socialhjälp och medicinsk hjälp”**, som enligt artikel 3.5 a i förordningen inte omfattas av förordningens tillämpningsområde. Den prövade därefter om artiklarna 4 och 11.3 e i förordning nr 883/2004 samt artiklarna 7.1 b och 24 i direktiv 2004/38 ska tolkas så, att de utgör **hinder för en nationell lagstiftning** enligt vilken **icke yrkesverksamma unionsmedborgare, som är medborgare i en annan medlemsstat och som enligt artikel 11.3 e i denna förordning omfattas av lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten** och utnyttjar sin rätt att uppehålla sig på denna medlemsstats territorium i enlighet med artikel 7.1 b i detta direktiv, **inte har rätt att omfattas av det allmänna sjukförsäkringssystemet** i den mottagande medlemsstaten för att få tillgång till sjukvårdsförmåner som finansieras av denna stat. Den konstaterade att syftet med lagvalsregeln i artikel 11.3 e i förordningen är inte enbart att undvika att olika nationella lagstiftningar tillämpas samtidigt på en viss situation, med de komplikationer som kan följa därav, utan också att förhindra att de personer som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen berövas skydd på området för social trygghet i avsaknad av lagstiftning som är tillämplig på dem. En medlemsstat kan således inte vägra att ansluta en unionsmedborgare, som enligt artikel 11.3 e i förordning nr 883/2004 omfattas av dess lagstiftning, till det offentliga sjukförsäkringssystemet. Eftersom det följer av artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, jämförd med artikel 14.2 i samma direktiv, att en unionsmedborgare som inte är yrkesverksam, under hela den tid som vistelsen i den mottagande medlemsstaten

överstiger tre månader men understiger fem år, **måste ha en heltäckande sjukförsäkring** för att inte bli en orimlig belastning för den medlemsstatens offentliga finanser, utgör emellertid bestämmelserna **inte hinder för att sådana unionsmedborgares anslutning till detta system inte är kostnadsfri.**

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Straff- och civilrättsligt samarbete

[Inte olovligt bortförande eller kvarhållande av barn när den ena föräldern tar med sig barnet för att verkställa överföring enligt Dublin III-konventionen](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 2 augusti 2021 i mål C-262/21 PPU, A, prövat en begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen, Finland, angående tolkningen av artikel 2 led 11 och artikel 11.4 i förordning 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar m.m. (nedan kallad Bryssel IIa-förordningen), artikel 13 första stycket b och artikel 20 i Haagkonventionen samt artikel 24 i EU-stadgan. Begäran har framställts i ett mål mellan A och B som är tredjelandsmedborgare och far respektive mor till ett underårigt barn. Målet rör en ansökan som fadern gett in med stöd av Haagkonventionen om återlämnande av barnet till Sverige, med anledning av att barnet och barnets mor överförts till Finland i enlighet med ett beslut som fattats på grundval av förordning 604/2013 (Dublin III-förordningen).

I maj 2019 flyttade A och B, som är tredjelandsmedborgare, till Sverige efter att sedan år 2016 varit bosatta i Finland. De fick ett gemensamt barn. Barnet hade då hemvist i Sverige och föräldrarna hade gemensam vårdnad om barnet. Modern hade, på grundval av det uppehållstillstånd som fadern beviljats i egenskap av anställd, uppehållstillstånd i såväl Finland som Sverige, genom anknytning till familjemedlem under olika perioder. Svenska myndigheter omhändertog barnet och placerade det tillsammans med modern i ett familjehem för utsatta kvinnor i Sverige fram till dess att de överfördes till Finland. Detta beslut fastställdes genom en dom av en förvaltningsdomstol. I domen angavs att fadern hade utövat våld mot modern, vilket barnet blivit vittne till, att det föreligger en verklig risk för barnets utveckling och hälsa samt att det föreligger en risk för att fadern bortför barnet till föräldrarnas ursprungsland utan moderns samtycke. Föräldrarna ansökte under senare delen av 2019 var för sig om uppehållstillstånd för barnet i Sverige, på grund av sin respektive familjeanknytning till barnet.

Den 7 augusti 2020 lämnade modern in en asylansökan i Sverige för sig själv och för barnet. Hon grundade sin ansökan på faderns våld i hemmet och på den allvarliga risken för att utsättas för hedersrelaterat våld från faderns familj om hon återvände till sitt ursprungsland. Republiken Finland angav att den var ansvarig för prövningen av moderns och barnets asylansökningar, i enlighet med artikel 12.3 i

Dublin III-förordningen, eftersom det uppehållstillstånd som Republiken Finland hade beviljat henne löpte ut (den 27 december 2021) längre fram i tiden än det uppehållstillstånd som Konungariket Sverige hade utfärdat (den 16 september 2020). De svenska myndigheterna avskrev faderns ansökan om uppehållstillstånd för barnet och avisade den asylansökan som modern ingett för sig själv och barnet samt förordnade att barnet och modern skulle överföras till Finland. Det framgår av

beslutet att barnets bästa beaktades när det antogs i enlighet med artikel 6.1 i Dublin III-förordningen. Enligt beslutet ansågs fadern utgöra ett hot mot barnet och med hänsyn till att barnet inte hade någon kontakt med sin far stred det inte mot barnets bästa att fadern och barnet var separerade under en viss tid. Modern följde beslutet frivilligt. Den 5 januari 2021 lämnade fadern in en ny ansökan om uppehållstillstånd för barnet av familjeskäl till de svenska myndigheterna. Prövningen av denna ansökan om uppehållstillstånd i Sverige pågår. Den 11 januari 2021 lämnade modern in en asylansökan för sig själv och barnet i Finland. Den 26 mars 2021 återkallade de finländska myndigheterna det uppehållstillstånd som modern hade i Finland och som i princip skulle löpa ut den 27 december 2021. Handläggningen av asylansökningarna i Finland pågår.

I november 2020, det vill säga kort tid innan modern och barnet överfördes till Finland, fastställde Västmanlands tingsrätt (Sverige) att föräldrarna hade gemensam vårdnad om barnet. Barnets mor bestred denna svenska domstols behörighet att pröva målet efter det att barnet hade överförts till Finland. Den 29 april 2021 meddelade nämnda domstol äktenskapsskillnad mellan föräldrarna, tillerkände modern ensam vårdnad om barnet och ogillade yrkandet om umgängesrätt för barnets far. Genom dom av den 23 och den 24 juni 2021 avslog Svea hovrätt (Sverige) faderns ansökan om tillstånd till prövning av tingsrättens dom. Den 21 december 2020 väckte fadern talan vid Helsingfors hovrätt (Finland) och yrkade att barnet omedelbart skulle återlämnas till Sverige. I en skrivelse av den 26 januari 2021, som svenska myndigheter översände till denna domstol, erinrade de svenska myndigheterna om att barnet och modern saknade giltigt uppehållstillstånd i Sverige och att de därför varken hade rätt att resa in i Sverige eller att uppehålla sig där. Genom dom av den 25 februari 2021 ogillade Helsingfors hovrätt talan och påpekade bland annat att det inte fanns anledning att anse att modern olovligen hade bortfört barnet från sin bosättningsstat. Fadern överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen och yrkade att beslutet skulle upphävas. Högsta domstolen ställde fem frågor, varav endast de två första besvarades. Målet handlades som brådsakande mål.

EU-domstolen fastslog att Artikel 2 led 11 i Bryssel IIa-förordningen ska tolkas så, att det **inte kan utgöra ett olovligt bortförande eller ett olovligt kvarhållande**, i den mening som avses i denna bestämmelse, när **en av föräldrarna, utan den andra förälderns samtycke, har sett sig nödsakad att ta med sig sitt barn från sin hemviststat till en annan medlemsstat för att efterkomma ett beslut om överföring** som fattats av den förstnämnda medlemsstaten på grundval av Dublin III-förordningen, **och att därefter kvarbli i den andra medlemsstaten efter det att beslutet om överföring har upphävts utan att myndigheterna i den förstnämnda medlemsstaten har beslutat om återtagande** av de överförda personerna eller att bevilja dessa personer uppehållsrätt. Kvarhållandet ansågs utgöra en följd av den administrativa situationen.

Informationssamhället

Arbetsrätt

[Unionsrättens bestämmelser om arbetstid delvis tillämpliga på militär personal](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 15 juli 2021 i mål C-742/19, Ministrstvo za obrambo, prövat en begäran om förhandsavgörande från Vrhovno sodišče (Högsta domstolen, Slovenien), angående tolkningen av artikel 2 i direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden. Begäran har framställts i ett mål mellan B.K. och det slovenska försvarsministeriet angående lönetillägg för övertid.

Under perioden februari 2014–juli 2015 hade B.K., i egenskap av underofficer i den slovenska armén, oavbruten "vaktjänst" sju dagar i månaden, då han ständigt skulle vara närvarande vid den kasern där han var placerad. Denna "vaktjänst" omfattade både perioder då B.K. skulle utöva faktisk övervakning och perioder då han endast var skyldig att stå till sina överordnades förfogande. Vid oanmälda besök från militärpolisen, inspektörer eller insatsenheter var han skyldig att anmäla dessa på särskilda inskrivningsformulär och utföra de arbetsuppgifter som han ålades av sina befäl. Försvarsministeriet ansåg att för varje dag han hade sådan "vaktjänst" skulle åtta timmar anses utgöra arbetstid, och ministeriet betalade därför ut ordinarie lön till B.K. för dessa åtta arbetstimmar. För övriga timmar erhöll B.K. endast jourersättning med 20 procent av grundlönen. B.K. väckte talan vid slovensk domstol och yrkade att han skulle erhålla övertidsersättning för de timmar under "vaktjänsen" då han inte faktiskt hade utfört några uppgifter för sin arbetsgivare men hade varit tvungen att stå till sina överordnades förfogande vid kasernen, som låg långt från hans hem och familj. Hans talan ogillades i underinstanserna.

EU-domstolen konstaterade att tolkningsfrågorna avsåg att ge klarhet i huruvida vissa perioder då såväl militär som civil personal inom försvarsmakten är skyldiga att vid behov stå till sina överordnades förfogande kan anses utgöra "arbetstid" i den mening som avses i artikel 2 i direktivet.

Huvudfrågan i målet var emellertid i vilken utsträckning den bestämmelsen i direktivet alls är tillämplig på verksamhet som utförs av militär personal. EU-domstolen konstaterade inledningsvis att artikel 4.2 FEU, där det sägs att nationell säkerhet ska vara medlemsstaternas ansvar, inte innebär att arbetstidens förläggning för militär personal inte omfattas av unionsrätten som sådan, men unionsrätten får inte hindra att bevarandet av territoriell integritet och skyddet för nationell säkerhet kan säkerställas på ett korrekt sätt. Mot denna bakgrund fastslog domstolen att vaktjänst som militär personal genomför i fredstid inte omfattas av direktivets tillämpningsområde

- när den utförs inom ramen för grundutbildning, operativ träning eller en militär insats i egentlig mening, eller
- när den utmärks av så speciella förhållanden att den inte lämpar sig för ett rotationssystem för personalen som gör det möjligt att säkerställa att kraven i detta direktiv iakttas, eller
- när det mot bakgrund av samtliga relevanta omständigheter framgår att denna verksamhet utövas under förhållanden av exceptionellt allvarig och omfattande art, vilka kräver att absolut nödvändiga åtgärder vidtas för att skydda befolkningens liv, hälsa och säkerhet, och att ett effektivt genomförande av denna verksamhet skulle äventyras om samtliga bestämmelser i direktiv 2003/88 skulle iakttas, eller

– när tillämpningen av detta direktiv på en sådan verksamhet – i form av ett krav på de berörda myndigheterna att inrätta ett rotations- eller planeringssystem för arbetstiden – inte skulle kunna ske utan att äventyra att de militära insatserna i egentlig mening kan utföras på ett tillfredsställande sätt.

När det gäller frågan om ersättningens storlek i den mån direktivet är tillämpligt, fanns det inget i direktivet som hindrade att vaktjänstperioder då militär personal måste uppehålla sig vid sin kasern, men inte utför något faktiskt arbete, inte avlönas på samma sätt som vaktjänstperioder då denna personal faktiskt utför arbetsuppgifter.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

[Förenligt med EU-rätten att förbjuda arbetstagare bära politiska eller religiösa symboler på arbetet, om förbudet är generellt](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 15 juli 2021 i målen C-804/18 och C-341/19, WABE, prövat begäran om förhandsavgöranden från Arbeitsgericht Hamburg (Arbetsdomstolen i Hamburg, Tyskland) (C-804/18), och från Bundesarbeitsgericht (Federala arbetsdomstolen, Tyskland) (C-341/19), angående tolkningen av artikel 2.1 och 2.2 a och b, artikel 4.1 och artikel 8.1 i direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet samt artiklarna 10 och 16 i Europeiska unionens stadga. Målen rör om det är tillåtet att förbjuda arbetstagare att bära synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler på arbetsplatsen.

IX och MJ, som är anställda vid bolag bildade enligt tysk rätt såsom specialpedagog respektive försäljare och kassabiträde, har på sina respektive arbetsplatser burit muslimsk huvudduk. IX arbetsgivare, WABE, ansåg att bärandet av en sådan huvudduk inte överensstämde med den neutralitetspolicy vad gäller politik, filosofi och religion som företaget tillämpar i förhållande till föräldrar, barn och utomstående och ombad därför IV att ta av sig huvudduken. Efter att IX vägrat beslutade arbetsgivaren vid två tillfällen att tillfälligt stänga av henne från sin tjänst och ge henne en varning. IX väckte talan vid Arbeitsgericht Hamburg och yrkade att WABE skulle förpliktas att undanröja varningarna avseende användningen av muslimsk huvudduk från hennes personalakt.

MJ:s arbetsgivare, MH, beslutade, efter att MJ vägrat att ta av sig huvudduken på arbetsplatsen, först att placera henne på en annan tjänst som gjorde det möjligt för henne att bära sin huvudduk och sedan, efter att ha skickat hem henne, att hon skulle anmodas att infinna sig på sin arbetsplats utan några iögonfallande och stora symboler för religiös, politisk eller filosofisk övertygelse. MJ väckte talan vid nationell domstol om fastställelse av att den anmodan hon mottagit från MH var ogiltig och yrkade skadestånd för den skada som orsakats. MJ:s talan bifölls, varpå MH överklagade till Bundesarbeitsgericht.

EU-domstolen konstaterade i korthet att förbud eller ålägganden som de aktuella inte var indirekt diskriminering på grund av religion eller övertygelse i likabehandlingsdirektivets mening, under förutsättning att de tillämpas generellt. Arbetsgivaren måste dock visa att intresset av ett förbud är genuint och inte går utöver vad som är nödvändigt.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Konsumenträtt

Migrationsrätt

Se Inte olovligt bortförande eller kvarhållande av barn när den ena föräldern tar med sig barnet för att verkställa överföring enligt Dublin III-konventionen.

Miljörätt

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

[Skattenytt](#) tillhandahåller vissa artiklar fritt på nätet. Från dess webbplats på senare tid noteras [The Sharing Economy – from a VAT perspective](#), av Calle Lidström.

[Svensk juristtidning](#) tillhandahåller alla artiklar fritt på nätet. Från senare datum kan noteras [Företagens minimirättigheter enligt Europakonventionen vid påförande av administrativa sanktionsavgifter](#) av Clarence Crafoord och Olle Nykvist.

NYA MÅL

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

FRÅN LAGSTIFTNING SAR BETET

[Lagrådsremiss: Ändrat alkoholskattedirektiv och vissa andra ändringar](#)

Vissa ändringar av det ena alkoholskattedirektivet har beslutats inom EU. En lagrådsremiss har beslutats för att genomföra dessa ändringar och vissa andra ändringar i svensk rätt.

I lagrådsremissen föreslås vissa ändringar i lagen om alkoholskatt, främst till följd av ändringar i det ena alkoholskattedirektivet. Ändringarna avser bl.a. hanteringen av s.k. denaturerad alkohol och en möjlighet för svenska alkoholproducenter att få intyg som underlättar hanteringen av vissa skattenedsättningar i andra EU-länder.

Vidare föreslås att mervärdesskattelagen, vissa punktskattelagar, tullagen och lagen om straff för smuggling anpassas till möjligheten att använda centraliserad klarering. Vissa mindre ändringar i bland annat mervärdesskattelagen och vissa punktskattelagar föreslås dessutom.

Förslagen bedöms sammantaget inte få någon offentligfinansiell effekt.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

[Lagrådsremiss: Nytt punktskattedirektiv och vissa andra ändringar](#)

Ett nytt direktiv med allmänna regler om punktskatt har beslutats inom EU. En lagrådsremiss har beslutats för att genomföra detta direktiv och vissa andra ändringar.

I lagrådsremissen lämnas förslag till ändringar eftersom det nuvarande punktskattedirektivet ersätts av ett nytt. Förslagen innebär att flyttningar av vissa varor, vilka har beskattats i ett EU-land och därefter flyttas till ett annat EU-land, ska hanteras i det datoriserade systemet Excise Movement Control System (EMCS). Vidare föreslås bland annat vissa ändringar av hanteringen av flyttningar genom distansförsäljning och vissa ändringar för bättre samordning med tullförfarandet vid import och export. I samband med ändringarna föreslås av redaktionella skäl att det införs nya lagar om tobaksskatt och alkoholskatt och att lagen om skatt på energi delvis omarbetas redaktionellt. Det görs vidare vissa ändringar och följdändringar i andra lagar. Ändringarna i denna del föreslås träda i kraft den 13 februari 2023. Vidare föreslås vissa ändringar i mervärdesskattelagen och i ett flertal punktskattelagar vad gäller återbetalning av skatt m.m. vid gemensamma försvarsinsatser inom unionen med anledning av ett EU-direktiv. Dessa ändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Slutligen föreslås i lagrådsremissen vissa andra mindre ändringar i bland annat skatteförfarandelagen och vissa punktskattelagar. Förslagen bedöms sammantaget inte få någon offentligfinansiell effekt.